

(Париска комуна) када је самоуправљање на делу било аутономно и овај процес се не може везивати само за државу, већ и за еманципаторску праксу. Затим, постављено је питање да ли се може уопште говорити о самоуправљању, ако самоуправљачке целине не доносе самоуправне опште акте? Расправљало се и око појмова легална и легитимна власт. У области имовинског права разговарало се о санкцијама за неизвршење уговора и при томе се правила компарација са југословенским, пољским и другим правним системима.

Све ово указује на плодну научну комуникацију, али и потребе одржавања и даљег развоја пријатељских односа са поменутиим Правним факултетима у Пољској.

Рајко Јелић

ТРЕЋИ КОЛОКВИЈУМ УНИВЕРЗИТЕТА У БЕОГРАДУ — ПРАВНИ ФАКУЛТЕТ И УНИВЕРЗИТЕТА PARIS I (PANTHÉON — SORBONNE)

На Правном факултету у Београду одржан је од 6. до 12. маја 1985. године трећи југословенско-француски скуп Универзитета у Београду — Правни факултет и Универзитета Paris I (Panthéon — Sorbonne). Скупу су присуствовали, поред чланова француске делегације и наставника и сарадника Правног факултета у Београду, и угледни представници научног, културног и јавног живота.

Трећи југословенско-француски скуп припремљен је и тематски подељен тако да обухвати и област јавног права и област приватног права. Реферате из области јавног права поднели су с француске стране професори Клод-Албер Колиар (*Claude-Albert Colliard*), Жерар Конак (*Gérard Conac*), Жорж Дипуи (*Georges Dupuis*) и Жерар Тимсит (*Gérard Timsit*), а с југословенске професори Војислав Симовић и Павле Николић, и доцент Стеван Лилић. Реферате из области приватног права поднели су с француске стране професори Жак Гестен (*Jacques Ghestin*) и Ив Гијон (*Yves Guyon*), а с југословенске професор Живомир Борђевић.

Скуп је отворио Декан Правног факултета у Београду, професор Владимир Јовановић, који је у поздравној речи пожелео добродошлицу свим гостима и присутнима и изразио задовољство што се успешно наставља сарадња између ових угледних високошколских институција. На исти начин, у истом расположењу и с истим жељама скуп је поздравно у име француске делегације и Универзитета Paris I Декан, професор Клод-Албер Колиар. У име Универзитета у Београду, жеље за успешан рад овог скупа, настављање и продубљивање сарадње упутио је Ректор Универзитета, професор Војислав Петровић.

После поздравних говора, отпочело се с радом. председавајући, професор Војислав Симовић, отворио је радни део скупа, а затим је дао реч професору Колиару. У реферату под насловом: „Савремени системи развоја технолошких и енергетских избора“ (*«Les systèmes actuels d'évaluations des choix technologiques et énergétiques»*), професор Колиар, говорећи о обележјима и правцима најновијих промена у Француској и у свету, посебно истиче промењено место и улогу закона као правног акта. Полазећи од улоге стручњака у креирању савремених друштвених процеса и указујући на њихову све већу улогу у процесима правног нормирања, као и на значајну улогу која у истим нормативним процесима припада запосленима („област рада“), професор Колиар сматра да опада улога државе у појединим деловима области стварања права што доводи до слабљења или губљења „домена закона и нормативности“.

После избора новог председавајућег, професора Колиара, реч је добио професор Павле Николић. У реферату под насловом: „Процес доношења одлука у уставном систему СФРЈ (Скупштински и делегатски систем)“, професор Николић посебну пажњу посвећује еволуцији у устав-

ним решењима и анализира савремени процес доношења одлука полазећи од природе и међусобног односа између скупштинског и делегатског система. Истичући особености скупштина различитих друштвено-политичких заједница и особености делегатског изборног система, који се битно разликује од класичног представничког система, професор Николић сматра да ове особености произилазе из природе самоуправне социјалистичке демократије и да је немогуће замислити постојање једног без другог.

Послеподневни рад отпочео је излагањем професора Војислава Симића, који је, у свом реферату под насловом: „Односи између скупштине и извршне власти у уставном систему Југославије“, истакао основне црте положаја скупштине и извршних и управних органа друштвено-политичких заједница у југословенском уставном систему, а посебно односе Скупштине СФРЈ и Председништва СФРЈ и односе Скупштине СФРЈ и Савезног извршног већа и савезне управе (извршна и управна власт). Анализирајући ове односе и поткрењујући своје излагање примерима из позитивног права и праксе, професор Симић је приказао еволуцију ових односа од периода тзв. „народног самоуправљања“ до најновијих уставних решења.

У наставку рада скупа, улогу председавајућег преузео је професор Никола Стјепановић, а реферат под насловом: „Централни координациони орган француског политичко-административног система — Генерални секретаријат владе“ («*Un organe central de coordination du système politico-administratif français — Le Secrétariat Général du Gouvernement*») поднео је професор Жерар Конак. У свом излагању, професор Конак је истакао да се ради о новом органу који је творевина XX века, а затим је излагање наставио указивањем на околности под којима је овај орган настао, његову структуру, прерогативе и еволуцију до данашњих дана. Генерални секретаријат владе је орган председника владе, састављен од педесет чланова. На његовом челу налази се секретар који организује рад органа и представља га. Интересантно је да готово и не постоје позитивно-правни прописи којима би се регулисали правни статус и делокруг рада овог органа. Генерални секретаријат је директно одговоран за свој рад, најчешће саветодавне и организационе природе, председнику владе и његово трајање зависи искључиво од поверења које му председник владе указује. У француској политичкој пракси оно је такво да је најкраћи „мандат“ секретара Генералног секретаријата трајао седам а најдужи четрнаест година. Ова значајна околност указује и на природу овог органа, која је изразито бирократско-технократског типа, а његов секретар често „власт у сенци“.

Други дан овог скупа био је посвећен приватном праву. Скуп је отворио Декан, професор Владимир Јовановић, а председавао је професор Боривоје Познић. Изложена су два реферата: француски, професора Жака Гестена, на тему „Еквивалентност уговора у француском праву“ («*L'équivalence dans les contrats*») и југословенски, професора Живомира Борбевћа под насловом „Еквивалентност давања у уговорима“.

Између могућности да се овај проблем осветли историјски и филозофски или да се изложи оно што је суштинско и ново у француском позитивном праву, професор Гестен је изабрао другу могућност. Борба за еквивалентност давања представља истовремено борбу за остварење уговорне правде. Проблем настаје због неједнакости ситуација, чињеница код уговорних страна и зто се његово решење не може тражити на терену аутономије воља, сматра професор Гестен. Иако се споразуми могу кориговати, и даље се користе разна посредна средства (уношење информативних напомена у уговор, предвиђање периода за размишљање, увођење појма провере и томе слично) уместо непосредних, какво је одређивање могућих корекција општим нормама од стране државе. С друге стране, констатујући да појам *causae* није нарочито ефикасан јер се може појавити само кад постоји потпуно одсуство противдавања, проф. Гестен је издвојио, као ефикасна средства, појам оштећења и заштиту због оштећења преко половине код уговора по престанку. У овим случајевима, санкционисање због оштећења представља функционално обезбеђење вредности воље као основа уговора.

У југословенском реферату, професор Борђевић је истакао да је еквивалентност везана за теретне уговоре, јер само код њих постоји узајамност давања у имовинском смислу, уз начелну напомену да су средства заштите у нашем праву „традиционално позната“ и у основи иста као и у другим европским правима. Поткрепљујући своју тврдњу, професор Борђевић је указао на позитивно-правна решења у југословенском праву. Закључено је да постоји озбиљан проблем у области еквивалентности давања и да је све више неопходна интервенција државе у циљу заштите слабије стране, али да економски услови онемогућавају пружање потпуније и ефикасније заштите.

Рад скупа настављен је по подне, излагањем професора Ива Гијона на тему: „Најновији развој права привредних предузећа“ (*L'évolution récente du droit ds sociétés*). У свом реферату професор Гијон је указао на различита правна решења која су се предлагала и примењивала после II св. рата у Француској. Исто тако, било је речи и о месту и улози партиципације као једном од значајних чинилаца за одређивања правног третмана привредних предузећа. Међутим, посебна пажња у реферату била је посвећена политичким и правним мерама које француска влада предузимала заједно са парламентом од 1981. године. Национализацијом целих индустријских грана или појединих предузећа која су дотле била у приватном власништву, пред правнике се поставио читав низ проблема, од којих је сигурно најзначајнији онај који се тиче правног статуса национализованих предузећа, односно да ли је национализовано предузеће етатизовано предузеће или акционарско друштво.

Следећи референт био је доцент Стеван Лилић. Полазећи од организационих и функционалних облика југословенског федерализма које су утврђене Уставом из 1974. године, у реферату под називом: „Међусобни односи органа управе ужих и ширих друштвено-политичких заједница у Југославији“, доцент Лилић констатује да се односи органа управе „различитих нивоа“ могу посматрати у две равни — као односи савезних и републичких (покрајинских) органа управе и као однос локалних (општинских) органа управе и републичких (покрајинских) органа. Константу ових односа представља чињеница да су засновани на принципу међусобних права и дужности утврђених уставом и законом“ и на принципу „међусобне сарадње, обавештавања и договорања“, иако су позната и одступања од ових принципа. Полазећи од специфичности југословенске општине, однос сарадње републичких органа управе и органа управе у општини одређен је као дужност пружања помоћи, с једне стране, и као обавеза извештавања, с друге стране. Посебна пажња у реферату посвећена је надзорном односу ових органа, који је означен као однос „права и дужности“, као и овлашћењима републичких органа управе у управном поступку.

У разговорима који су уследили после сваког реферата и у четвртак, када је закључен радни део III југословенско-француског скупа, постављана су бројна интересантна питања и изнети лични ставови који су често представљали продубљавање и допуњу питања и проблема везаних за тему реферата.

Нема сумње да су сусрети Правног факултета у Београду и Универзитета Paris I и овај пут потврдили своју вредност и пуну оправданост. Корисност ових сусрета неастоји се само у неговању југословенско-француске научне и културне сарадње, нити у неговању пријатељства и сарадње између двеју земаља, већ у значају и једног и другог и у чињеници да сваки овакав скуп представља својеврстан научни и културни догађај.

На III скупу Универзитета у Београду — Правни факултет и Универзитета Paris I (*Panthéon — Sorbonne*) обрађени су најновији и најзначајнији проблеми у југословенској и француској правној науци. Научном нивоу реферата одговарао је у потпуности ниво разговора који су пово-

дом реферата вођени, а, исто тако, занимљивости реферата била је примерена занимљивост разговора који је вођен међу учесницима овог скупа. Разумљиво је, стога, интересовање које је пратило његово одржавање. И поред тешкоћа које су пратиле организовање трећег југословенско-француског скупа, организатори су на примеран начин обавили свој део посла.

Договорено је да се следећи, француско-југословенски сусрет одржи 1987. године у Паризу.

мр Радмила Васић и мр Драган Митровић